

GRØFTNING AV MYR

AV MYRKONSULENT O. GLÆRUM.

DEN rigtige utførelse av grøftningen er av grundlæggende betydning for opdyrkingen. Den er ikke alene den viktigste, men ogsaa den vanskeligste opgave, som stilles til myr dyrkeren, fordi saa mange forhold øver sin indflydelse paa resultatet, og fordi en for sterk avgrøftning under givne forhold er likesaa skadelig som en for liten sækning av grundvandet.

Før man begynner grøftningen av en myr, bør man undersøke, hvad slags myr man har; ti av myrens *art* vil det i væsentlig grad avhænge, hvilke avstande og dybder grøftene skal faa, og med hvilke materialer de kan gjelægges, dersom lukkede grøfter skal brukes.

Desuten bør myrens fald, dybde og undergrundsforholde undersøkes, samt stedets nedbørsmængde.

I almindelighet er faldet paa myrene saa svakt, at grøftene maa lægges efter myrens sterkeste fald. Paa store myrer vil ogsaa ofte faldet være utilstrækkelig, og man maa forsterke eller maaske helt skaffe smaagrøfterne fald ved gravningen. Det kan gjøres paa den maate, at man f. eks. lægger de aapne eller lukkede samlegrøfter efter myrens sterkeste fald og gir disse en indbyrdes avstand av 200 m. Smaagrøftene lægges vinkelret paa samlegrøftene, og er myren flat (uten fald) ind mot de parallele samlegrøfter kan smaagrøftene skaffes fald

ved at graves 1,20 m. dype ved deres utløp i samlegrøften og 0,90 m. dype hundrede meter fra samlegrøftene, altsaa midt imellem de parallele samlegrøfter. En saadan smaagrøft blir saaledes 200 m. lang med et fald av 30 cm. paa 100 m., grundest paa midten mellem de to samlegrøfter og med avløp til begge disse.

Det er ikke tilstrækkelig kun at undersøke myroverflatens fald; ti det hænder ikke saa sjelden, at undergrundens faldretning er en anden end myroverflatens. Især kan dette indtræffe paa noget større myrer med litet fald. Tar man i saadanne tilfælder kun hensyn til overflatens faldretning og lægger grøftene efter denne, kan det let hænde, at grøftene herved kommer til at gaa *mot* den faste undergrunds fald. Rækker ikke grøftene under saadanne forhold fast grund i *deres øvre ende*, men kun i deres nedre paa grund av, at undergrunden her stiger noget, vil saadanne grøfter ved myrens sammensynkning faa sit fald formindsket, maaske helt motfald.

Dersom undergrunden er bølgeformig, vil myrddybden være meget vekslende, idet myren vil være dyp i »undergrundsdalene« og grund over undergrundens høiderygger. Lægges grøftene i et saadant tilfælde i en eller anden vinkelretning over undergrundens høiderygger og »dale«, vil grøftebunden synke sterkt, hvor grøftene gaar over dalene og bli liggende uten synkning over ryggene, hvor myren er grund, eller hvor endog grøftebunden kan ligge i undergrundsleren eller -sanden. Det er indlysende, at saadanne grøfter omtrent er virkningsløse, da de kun kan betragtes som efter hinanden liggende grøftestumper uten tilstrækkelig eller endog intet avløp.

Jeg har set flere myrer, hvor grøftene har ligget paa denne maate, og man har søkt at rette paa forholdet ved at lægge grøfter mellem de gamle i den tro, at avstanden mellem grøftene er for stor. Dette har selvfølgelig ikke hjulpet, myren er ikke blit tørrere, og man har slaat sig til ro med, at »myren ikke kan avgrøftes, da den er saa alt for bløt«.

Grøftningen av saadanne myrer maa rette sig efter de stedlige forhold og blir som regel en uregelmæssig avgrøftning; men ofte kan man ogsaa gjøre det paa den maate, at man graver samlegrøfter, hvis retning gaar tvers over undergrundens bølgedale, saa dype, at de overalt naar fast undergrund og lægger smaagrøftene parallelt med undergrundens høiderygger.

I det hele tat, *maa der ved planlæggelsen av grøftning paa myr likesaa meget tages hensyn til myrens underflate (undergrundens overflate) som til myrens overflate.*

Har man bestemt grøftenes retning paa myren, maa deres dybde og avstand fastslaaes. Dersom myren har en dybde av 0,90 m.—1,20 m. kan smaagrøftene som regel graves 1,0 m.—1,20 m. dype, og deres avstand maa da rette sig efter myrens gjennemtrængelighet for vand, stedets nedbørsmængde og myrens benyttelse enten som græsland eller som vekslende aker- og england.

Det siger sig selv, at i et land som Norge er det umulig overalt at benytte samme grøfteavstand for en og samme grøftedybde, dertil er saavel vore myrer som nedbørsforhold alt for uensartede. Av denne grund er det vanskelig at opgi en bestemt passende grøfteavstand for de forskjellige landsdele, i alle fald er dette umulig, før fleraarige forsøk, omfattende de forskjellige landsdele, er utført.

Jeg skal derfor væsentlig indskrænke mig til at nævne, at grundvandsspeilet*) midt mellem to grøfter skal sænkes i gjennemsnit for sommermaanederne til ca. 80 cm. under overflaten, naar myren skal benyttes til akervekster. Er det hensigten kun at benytte myren til england og grønfor, er det tilstrækkelig at sænke grundvandsspeilet ca. 50—60 cm.

Efter de foreløbige resultater av grøftningsforsøkene her paa myr-forsøksstationen, skulde den førstnævnte grundvandssenkning kunne opnaaes med en grøfteavstand av 15—16 m., naar grøftene er 1,10 m. dype, myren ca. 1,0 m. dyp, almindelig græsmyr og den *aaerlige* nedbørsmængde 822 mm.

Paa Vestlandet med større luftfugtighed og nedbørsmængde maa grøfteavstanden være mindre og paa Østlandet med mindre luftfugtighed og nedbør noget større, rimeligvis 10—14 m. for Vestlandet og 18—22 m. for Østlandet.

Er maalet kun at opnaa tilstrækkelig grundvandssenkning for *england* kan — under ellers like forhold — grøfteavstanden være større end ovenfor nævnt; men da jeg endnu paa myrenggrøftningens omraade for det meste kun har ukontrollerbare iagttagelser at holde mig til, skal jeg ikke nævne nogen tal.

Er myrddyden mindre end 1,0 m., f. eks. 0,50—0,70 m., saa at grøftene kommer til at gaa ned i undergrunden, maa grøfteavstanden bli en anden end ovenfor nævnt.

Bestaar undergrunden av let gjennemtrængelig *sand* i et saadant tilfælde, maa avstanden mellem grøftene bli noget større, end hvor myren rækker helt ned til grøftenes bund, og tilskuddet i grøfteavstand maa tilta efter sandlagets tykkelse mellem myren og grøftebunden.

Især er det nødvendig at være opmerksom paa dette forhold paa Østlandet, hvor grunde myrer med sandundergrund har let for at bli for tørre. Er nemlig en myr blit for tør paa grund av for sterk avgrøftning, er den oftest mer eller mindre ødelagt for lange tider; ti under den sterke uttorkning vil myrmassen anta en ugunstig fysisk beskaffenhet, der selv under efterfølgende gunstige fugtighetsforhold langsomt eller maaske ikke forandres. Paa Vestlandet og i det nordenfjeldske er denne fare langt mindre eller slet ikke tilstede paa grund av nedbørsforholdene.

*) Se »1ste aarsberetning om Det norske myrselskaps forsøksstation paa Mæresmyren 1908«.

Er den grunde myrs undergrund ler, maa grøfteavstanden være mindre, end hvor myren rækker ned til grøftebunden, og avstanden maa indskrænkes, eftersom lerlaget mellem grøftebunden og myren tiltar, eller med andre ord, grøfteavstanden maa under ellers like forhold være mindre jo grundere myren er, *naar undergrunden er ler.*

De ovenfor nævnte afstande og dybder for grøftene er nævnt under forudsætning av, at *smaagrøftenes opgave kun er den at opta og bortlede det vand, som forekommer paa selve grøftningsfeltet, idet alt vand, der vil trænge sig ind paa avgrøftningsfeltet, er bortledet ved aapne*) grøfter.* Det bør derfor være en uavviselig regel ved enhver myrgrøftning, at grøftningsfeltet paa alle kanter, hvor der er sandsynlighed for, at der kommer vand ind paa stykket, omgives av aapne grøfter. Disse grøfter vil avskjære alle overfladiske vandtilsig paa myren og likeledes alle underjordiske til den dybde grøftene naar.

Herved opnaar man, at smaagrøftene inde paa selve grøftningsfeltet væsentlig kun for nedbørsvandet, som falder indenfor stykkets aapne begrænsningsgrøfter, at avlede.

Av denne grund kan vi opnaa likesaa sterk grundvandssænkning paa et felt med godt planlagte, nogenlunde dype grænsegrofter og noget større afstand mellem smaagrøftene, som paa et felt med liten grøfteavstand og ingen eller daarlige begrænsningsgrøfter; ti man maa huske paa, at som regel kommer det meste vand ind paa myren fra omgivelserne enten ad aabenbare eller skjulte stier og *alle disse* skal grænsegroftene avskjære og derved beskytte myren mod overflate- og trykvand og lette smaagrøftene deres arbeide.

Fig. 1 viser et eksempel paa en myrgrøftning, hvor de aapne begrænsningsgrøfter omgir hele myren, og tænkes at ha avløp til den aapne hovedgrøft, som deler myren i to ulike halvdel.

Rørgrofter.

Gjenlægningen av grøfterne paa myr kan ske paa mange maater. Er grøftebunden fast lere, kan rør uten særlige foranstaltninger benyttes, idet man lægger rørene ned i den opdragne bundfure, lægger noget *hvitmose* og *ryslyng* over rørskjøterne og ovenpaa dette myrtorven med græssiden vendt mot rørene.

Man stamper torven forsigtig, men nogenlunde fast til og fylder saa grøften.

Betydelig større forsigtighet maa der anvendes, dersom rør skal lægges i grøfter, hvis bund er fin sand eller sterkt omdannet *hvitmose*-myr eller græsmyr, da rørene paa saadan bund har meget let for at gaa igjen.

Jeg skal ikke gaa ind paa alle de maater, som man med mer

*) Er det spørsmaal kun om underjordiske vandsig kan lukkede begrænsningsgrøfter benyttes, hvor disse ansees mere hensigtsmæssige.

eller mindre held kan benytte for at hindre gjenslamning av rørene, men kun nævne én.

Er bunden bløt — myr eller fin sand — kan man, naar grøften er opkastet lægge en passende bred nogenlunde seig græstorv ned i bunden. Græssiden vendes op. Torven stemples godt fast mot bunden og med et rundt træstykke eller jernstykke fæstet vinkelret paa et langt skaft stemples en fure i torvlaget. Ned i denne fure kan man til yderligere forsigtighet stampe *hvitmose* og ryslyng og derpaa lægge rørene ned i den saaledes tildannede bundfure.

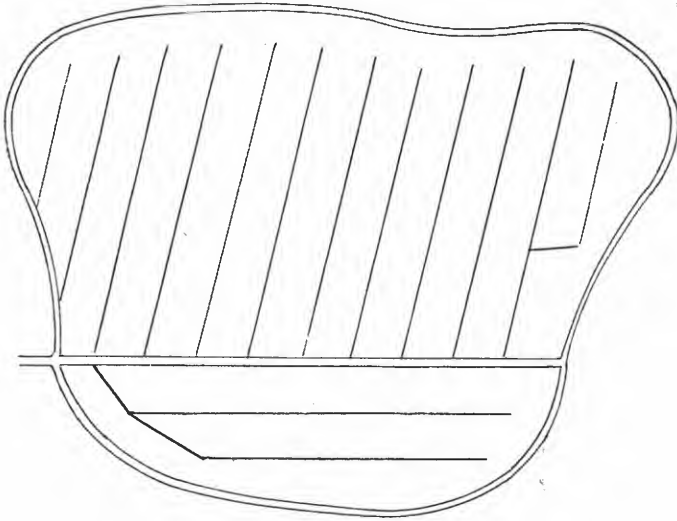

Fig. 1

Rørene lægges paa følgende maate: Man tar et 5—6 m. langt springvandsrør. Sætter teglrør efter teglrør ind paa dette, indtil det ikke gaar flere teglrør ind paa springvandsrøret. Dette system av rør sænkes saa av to mand ned i den paa ovennævnte maate færdiggjorte grøft. Man retter teglrørene saa de ligger godt i den opstampede fure. De to mand oppe paa kanten trykker saa springvandsrørets ender godt ned mot teglrørenes bund, hvorved disse holdes paa plads. Dette sker med en stang som ved en løkke og en krok er fæstet til springvandsrørets ene ende og med et bord eller lignende i den anden ende.

Mens rørene paa denne maate holdes fastpresset i bundfuren, lægges et lag av *hvitmose* og ryslyng over dem, og en græstorv med græssiden vendt mot rørene lægges over og stemples med forsigtighet godt fast over rørene, derpaa fyldes grøften halvt igjen med myr og

springvandsrøret trækkes ut ved hjælp av den nævnte stang og stikkes ind i et nyt sæt rør, der saa nedlægges paa samme maate (fig. 2).

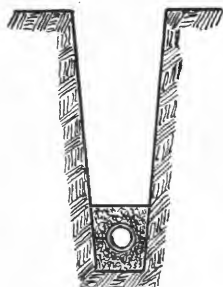

Fig. 2

Man opnaar ved nævnte fremgangsmaate to væsentlige fordele, først at rørene omgives av et tæt filtrerende lag hvitmose, ryslyng og græstorv, for det andet, at rørene ligger sikkert under grøftens igjenfyldning. Dette sidste er av meget stor vigtighet; thi det er som regel under arbeidet med lægningen av den første torv over rørene og gjen-skuffingen at disse bringes ut av sit rette leie.

Forebygger man en forskyvning av rørene under disse arbeider, vil de senere synke jevnt, dersom grøftebunden ikke er vekslende sand, lere og myr.

Er bunden meget bløt brukes ogsaa en bakhon under rørene (fig. 3) eller et vrakbord med to paaspikrede lægter (fig. 4). Omkring rørene bør man ogsaa i dette tilfælde lægge hvitmose og ryslyng, dersom myren ikke er en lite formuldnat *hvitmosemyr*. Er den det, kan man uten videre forsigtighetsregler kaste grøften igjen, under iagttagelse av at mosetorven kommer ind til rørene og disse ikke forskyves i sit leie.

Saa vel her i landet som i Sverige har man med godt resultat saavel paa bløt myr som i kviksand forsøkt at lægge et lag med grov

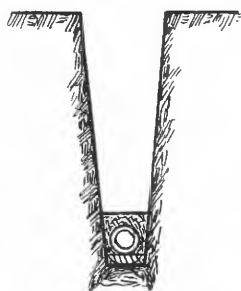

Fig. 3

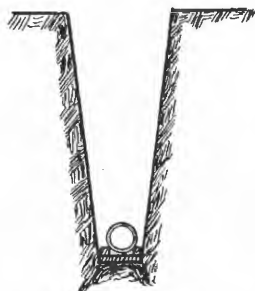

Fig. 4

grus under rørene. Som regel vil vel denne metode falde noget kostbar, da grustransporten ofte vil være baade lang og vanskelig paa litt større myrer.

Trægrøfter.

Stanggrøfter kan man med stor fordel benytte paa myr. Bedst er or- og aspestænger; men man benytter selvfølgelig det træmateriale, som forekommer enten paa myren eller i dens umiddelbare nærhet, som

bjerk-, furu- og granstænger m. m. Tykkelsen veksler fra en tyk kornstaur til tykke hesjerajer.

Man lægger stængerne paa mange maater. Den mest almindelige maate er at lægge to stænger ned paa grøftebunden, en stang ved hver grøftvæg. Derpaa lægges en tredje stang over og midt mellem de to andre (fig. 5).

Denne maate er god, dersom bunden er nogenlunde fast, da trævirket ligger nær bunden i vand eller sterk fugtighed, hvorved det holder sig længe friskt. Er bunden bløt, slik som den oftest er, hvor stænger skal og bør anvendes, har de to bundstænger let for at synke ned i den bløte bund paa grund av grøftfyldens tryk. Herved vil myrgjormen presses op og ind mellem stængerne og grøftens virkeevne er helt eller delvis ødelagt.

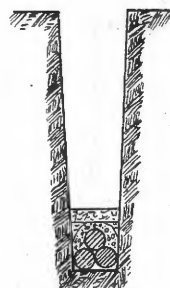

Fig. 5

Paa bløt bund bør man derfor vælge den lægning, som er vist paa fig. 6. Her vil det sees, at én stang ligger paa bunden og over denne sættes krydstrær av en arms tykkelse. Disse kryds sættes i en indbyrdes afstand av 1—1,5 m. Oppe i krydset lægges tre eller flere stænger efter disses førhet. Under trævirkets synkning vil her bundstangen synke i myren; men hindrer dog at denne synkning blir saa sterk, at myrgjormen trænger sig op mellem de andre stænger.

Man har mange andre typer av stanggrøfter, men disse skal jeg gaa forbi, da de som regel blir for dyre.

Fig. 6

Enten man vælger den ene eller anden lægningsmaate for stængerne, bør det aldrig forsømmes at lægge et godt sammenpakket lag av ryslyng helst blandet med *hvitmose* over stængerne og saa over dette lag ener eller ris, tilsammen et lag paa ca. 10—15 cm. over stængerne. Derpaa lægges græstorven med græssiden ned og grøften kan fyldes.

Av bord og hon (bak, bakhon) har man ogsaa mange grøftetyper. I de fleste tilfælder blir disse grøfter med de nuværende træpriser for dyre.

Fig. 7 viser en hongrøft efter svensk mønster. Der lægges paa grøftens bund to hon med barksiden ned.

Over disse sættes træstykker paa kant, i hvis over- og underkant er hugget et hak. Disse stykker er 6 cm. tykke og 15—18 cm. brede. Ovenpaa disse tverstykker lægges 3 hon med flatsiden ned. Tverstykkernes indbyrdes afstand avpasses efter honens tykkelse og styrke.

Disse grøfter er meget brukt paa myrforsøksstationen *Flahult* i Sverige og har vist sig varige og virksomme, men blir antagelig paa de fleste steder hos os for dyre.

Billigere hon- og bordgrøfter er vist paa fig. 8. Som det sees av billedet er det her kun lagt en hon eller et vrakbord paa bunden.

Paa kanterne av dette er paaspikret ca. 3—4 cm. tykke lægter og over disse er fastspikret en hon eller et bord. I lægterne er indskaaret smaa hak, som vandet kan trænge ind igjennem. Omkring kanterne og særlig ved hakkene lægges et godt lag med *hvitmose* for at hindre myrslam i at trænge sig ind i vandløpet. Utfældes der i myrvandet meget jernoxydhydrat, kan disse grøfter vanskelig benyttes, da de let vil tilstoppes, dersom faldet ikke er sterkt.

I dype myrer, hvor man ikke naar bunden med grøftene, kan man ogsaa bruke *ris* som lukkemateriale. Man kan bruke ris av asp, or og bjerk m. m. Riset kan bindes sammen i bundter eller saakaldte faskiner og lægges ned i grøftene.

Til sammenbindingen benyttes simpel hesjestræng og paa en 4 m. lang bundt sættes 5 traadringer. Man paaser under bindingen, at alle grovender av riset vender til samme ende av bundten, for at man

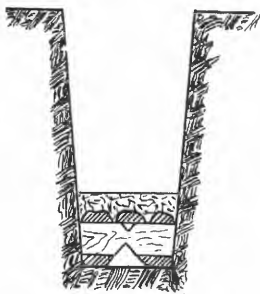

Fig. 7

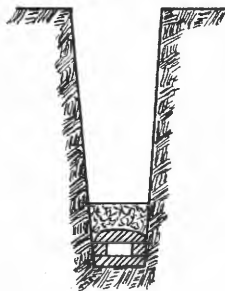

Fig. 8

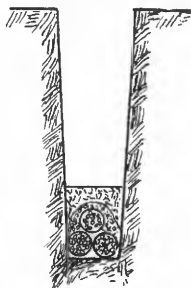

Fig. 9

under bundtens nedlægning i grøften kan faa *grovenderne til at vende mot strømmen i grøften.*

Skal kun en bundt lægges i grøften bindes den ca. 20—30 cm. i tvermaal. Maaske likesaa sikkert er det at binde bundterne kun med 10 cm. tvermaal og lægge to til tre bundter i grøften (fig. 9). Bundterne *bindes meget godt sammen* for at hindre myren i at trænge sig ind mellem riset. Under deres lægning i grøften omgives de av et godt lag *hvitmose* og *ryslung* samt dækkes enten med en *mosemyrtorv* eller sterk *græstorv*, som *stampes godt fast om risbundterne.*

Man bruker ogsaa at lægge riset i grøften uten sammenbinding. Disse grøfter har lettere for at gjenslammes, dersom myren ikke er seig og litet formuldnat.

Lægges risgrøfter uten sammenbinding av riset, bør almindelige smaa grøfter kun tages med 20—25 cm. bundbredde og med saavidt mulig lodrette vægger. Riset stampes godt sammen og dækkes med *ryslung* og *mose*. Rislaget bør ikke i sterk sammenpresset tilstand være høiere end 30 cm. Ovenpaa riset stampes ned en sterk *græstorv*.

Den maate at kaste saa meget ris i grøften, at denne næsten er fyldt, er uheldig. Man opnaar ikke at grøften blir varigere ved at fylde meget ris i den; ti det ris, som ligger høit over grøftens vandføring vil paa grund av den rike tilgang av fugtig luft raatne hurtig. Herved vil det synke sammen, hvorved saavel neddryssed muld som raatne trærester trænger sig ind i de underliggende friske ris og tilstopper dette.

Paa myrer, hvor man finder en mængde fururøtter, kan ogsaa disse benyttes til lukkemateriale i grøftene. De større røtter maa selvfølgelig sønderhugges, saa kun deler av en arms eller lægs tykkelse lægges ned i grøftene. Disse gjøres saa brede, at tre rotstykker gaar ned i bredden av grøften. Rotstykkerne lægges ned med længderetningen efter grøftens længde, og saaledes, at den *spidse ende vender mot strømmen* i grøften. Træsætningen bør være til 30—40 cm. høide

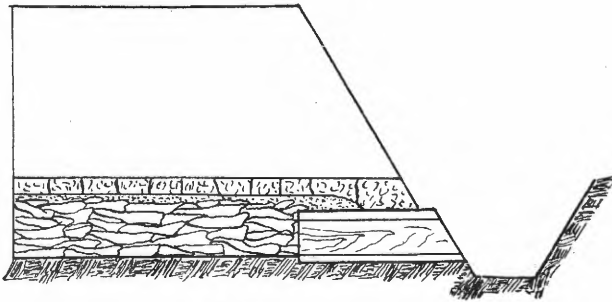

Fig. 10

over bunden. Lægningen av røtterne bør ske omhyggelig, saaledes at den blir tættest mulig, hvilket opnaas ved at putte mindre rotgrener ind i de større hulrum, som dannes mellem de krokete større røtter. Særlig maa de øverste lag lægges tæt, og over dette lægges hvitmose, ryslyng eller i mangel herav litt ris eller ener. Over rislaget nedstamper en sterk myrortov. Rotgrøftenes utløp i aapne grøfter sker gjennom ca. 1,5 m. lang trælyre (fig. 10). Disse grøfter er varige, da fururøtterne i myren holder sig meget længe mot forraadnelse, og findes passende røtter i tilstrækkelig mængde blir de ogsaa ganske billige.

Torvgrøfter.

Av disse har man mange typer, hvorav kun tre skal nævnes.

I Nordtyskland brukes tildels torvgrøfter, som er sat av *tørkede*, faste torvstykker. Først lægges torvstykker med længderetningen tvers over grøftens bund, ovenpaa disse sættes langs hver grøftevæg torver paa kant og op paa disse enten lægges paa flatsiden eller sættes paa

kant tæt ind til hverandre torver, som danner vandløpets tak. Vandløpet bør være ca. 8×8 cm. og torven godt tørket av seig mosemyr. Før grøftene gjenfyldes lægges et lag med ryslyng og hvitmose over torvfugerne i taket. Disse grøfter skal efter nordtyske erfaringer være ganske varige, men blir neppe særlig billige.

Fig. 11 fremstiller en særlig paa vort Vestland og tildels i Trøndelagen kjendt torvgrøft — den saakaldte *hulgrøft*. Den graves paa den maate, at der til en dybde av ca. 70 cm. graves en grøft til almindelig bredde. Derpaa benyttes en smal spade av 12—15 cm. bredde, hvormed der stikkes en smal rende paa 30—40 cm.s dybde og ca. 15 cm. bredde. Renden gjøres saa jevn som mulig med godt avpudsede vægger. Paa avsatsen, som fremkommer, hvor den brede grøft slutter, lægges seige, sterke torver med græssiden vendt nedover mot den smale rende. Torvene kan tilskjæres og lægges tilside, naar man begynnder

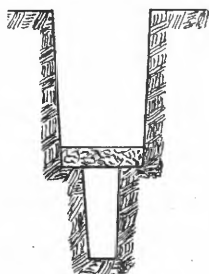

Fig. 11

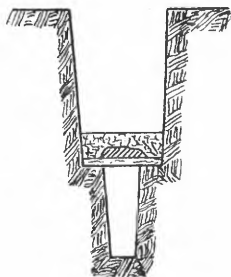

Fig. 12

stikningen av grøften, og det maa under deres lægning paasees, at de slutter godt ind til hverandre og ind mot grøftevæggen, saa det tak, de skal danne over renden, blir tæt og ugjennemtrængelig for den overliggende grøftefyld.

Fig. 12 viser en hulgrøft, som graves paa samme maate som foregaaende, men over bundrenden lægges tvertrær av en arms tykkelse og i en indbyrdes avstand av ca. 1,0 m. Ovenpaa disse tvertrær lægges en bakhon og ned paa denne lægges en græstorv til tak over vandløpet.

Disse grøfter benyttes, hvor græstorven er svak, men myren forøvrig egnet for hulgrøfter; ti de underliggende tvertrær og bakhon vil som det sees av figuren, støtte den overliggende græstorv og hindre at denne brister og vandløpet gjenfyldes.

Skal hulgrøftene bli varige, maa myren være seig og fast, saa gravning i vandløpet ikke kan ske, især bør man paase at grøftenes bund ikke gaar ned i fin sand; ti da vil vandet let undergrave hulgrøftens myrvægger og disse begynnder at falde ut og grøften ødelægges.

Stengrøfter.

Disse grøfter vil der sjelden bli tale om at benytte paa myr. Kun paa myrer med tilstrækkelig fald, og hvor grøftene i hele sin længde naar fast bund, kan disse brukes. Stengrøftenes gravning og sætning skal jeg gaa forbi og kun bemerke, at man aldrig bør sætte stor, skarpkantet sten i myrgrøfter, hvis bund er myr; ti selv om myren er nogenlunde fast vil stenen uvægerlig synke i myren. Dels vil stensætningen synke ujevnt, saa faldet efter grøftebunden forandres, og der danner sig sumper i grøften, der gjør, at stenen synker endda mer, hvorved grøftens fald helt avbrytes, og dels vil den bløte myrmasse under stenens synkning trænge sig ind i stensætningen. Trods disse iøinefaldende og avgjørende ulemper, har jeg dog set saadanne grøfter anvendt i ikke liten utstrækning paa dype myrer til overmaade liten glæde for grøftenes eiere.

For at avhjelpe synkningen av stenen bruker man at lægge træ under stensætningen, og jeg har set almindelige sugegrøfter paa helt op til 80 cm.s bredde, hvor 5—6 grove rajer har været lagt side om side paa grøftebunden og stensætningen ovenpaa disse! Jeg nævner dette for at vise, at selv en yderlighet i en saa god ting som soliditet kan være meget uøkonomisk; ti ogsaa her vil stenen være utsat for at synke i den dype myr, naar trævirket er raatnet, saa disse kostbare grøfters varighet blir litet større end almindelige, men dog langt billigere trøgrøfter.

Sættes sten i myrgrøfter, som *har fast bund i hele sin længde*, bør man paase, at grøftevæggen, saalangt stensætningen naar, er fullstendig lodret, ellers har myren let for at trænge sig ind i stensætningen. Likeledes bør det aldrig forsømmes at lægge et godt lag med ryslyng, ener eller andet ris over stensætningen og ovenpaa dette torv med græssiden vendt ned mot riset.

TORVINDUSTRIEN I SVERIGE

SVERIGES RIKSDAG har for aaret 1910 bevilget et beløp av 25 000 kr. til torvindstriens fremme.

Herav anvendes til løn for en første torvingeniør 6000 kr. og for en anden torvingeniør 3000 kr., samt løn til 3 torvingeniørassistenter 2000 kr. hver eller lønninger tilsammen 15 000 kr. Desuten til reiseutgifter for torvingeniører og assistenter hver 2000 kr. eller tilsammen 10 000 kr.

Efter første torvingeniørs anbefaling søkes der om et ekstra statsbidrag, stort 16 000 kr., som agtes anvendt til prøvning av en av ingeniør *Aleph Anrep* konstruert ny gravemaskine for brændtorvanlæg og et nyt stubbeoptagningsapparat for rotopfyldte brændtorvmyrer.
